Afvaart

Gerrit Achterberg

bron
Gerrit Achterberg, *Afvaart*. C.A.J. van Dishoeck, Bussum 1931

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/acht003afva01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

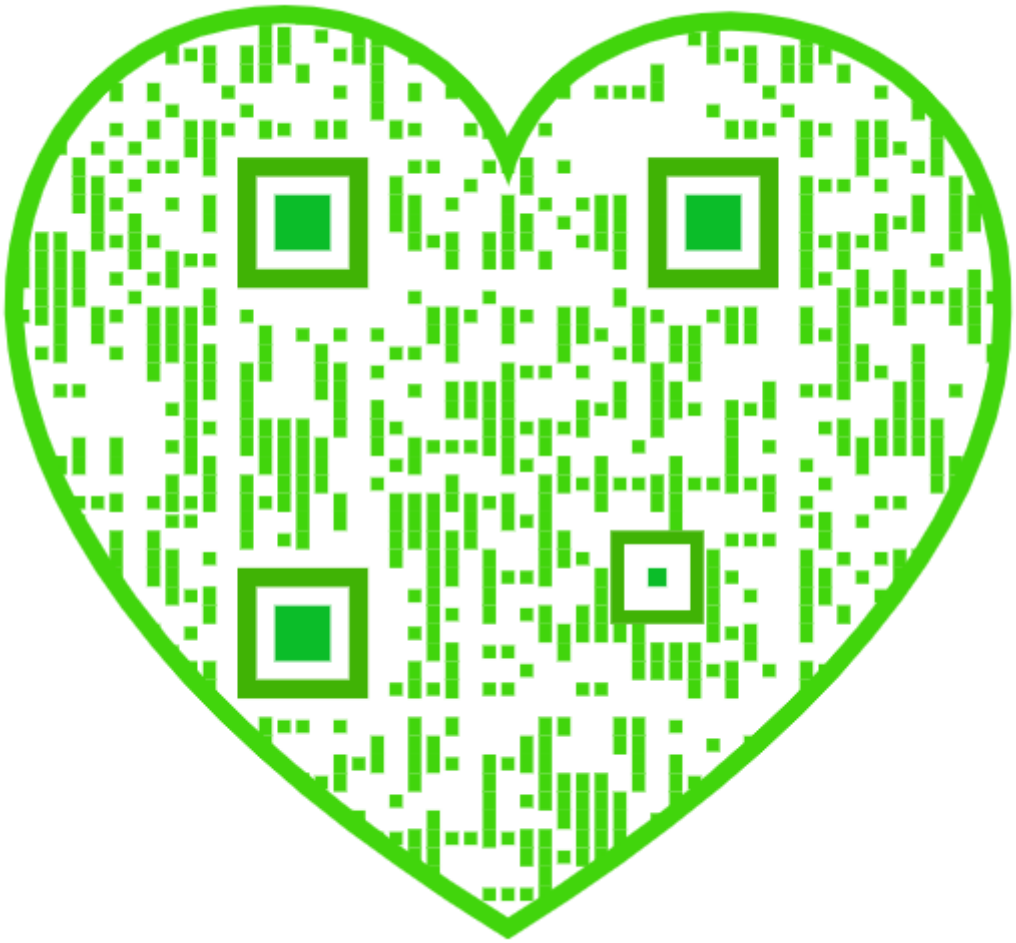

Ter Inleiding

De huidige stand onzer letterkundige kritiek heeft een aantal vooroordeelen te weeg gebracht, die het moeilijk maken een onbevangen genieter van poëzie te zijn. Er is de laatste jaren, in het bizonder door onze jongeren, zooveel *over* de dichtkunst geschreven, dat zij zelve daarbij in menig opzicht te kort gekomen is. Men heeft haar verbonden aan verscheidene aesthetische principes zonder steeds voldoende ruimte te laten aan haar eigen ontwikkelingsmogelijkheden, die zich nu eenmaal nimmer gevangen geven aan deze of gene theorie. En zoo sterk is soms zulk een theoretische voor-ingenomenheid geworden, dat zij in volslagen verblinding het middelmatige cultiveerde, voorzoover dit aan de gestelde aesthetische eischen beantwoordde, doch ganschelijk het beloftevolle over het hoofd zag, dat zich naar andere normen meende te moeten richten.

Verbittering ontstond hierdoor onder de schrijvenden; verwarring onder de lezenden, die zich voor theoretische problemen geplaatst vonden, welke slechts zeer terloops te maken hadden met de schoonheid, die zij zochten. Hoewel er den laatsten tijd teekenen te bespeuren zijn, die er op wijzen, dat een kentering ten aanzien van genoemden toestand aanstaande is, en er langzamerhand weer een neiging ontstaat om tot een breedere en meer objectieve opvatting aangaande de dichter-

lijke schoonheid te komen, werken toch deze vooroordeelen nog zoozeer door in de kringen der poëzie-minnaars, dat het niet geraden schijnt werk, dat naar zijn aard *buiten* de bestaande stroomingen valt, onaangediend de wereld in te zenden. Dit klemt te meer, waar het hier een jongen dichter geldt, wiens talent zoo hecht verweven is met de primitieve gevoels- en aanschouwingssfeer, dat alleen reeds daarom zijn dichten buiten elke vergelijking met het gros onzer stevig cultureel gefundeerde dichtkunst valt.

Wat in Achterberg's verzen tot uiting komt - wonderbaarlijkerwijze - is de menschelijke gevoels- en aanschouwingssfeer in haar volle, ongerepte primitieviteit. Hier geen sprake van een uit overbeschaving geboren, romantisch verlangen naar een terugkeer tot de natuur à la Rousseau, hier geen decadente behoefte naar het simpele en directe om eigen onmacht te bemantelen. In dit dichten spreekt, voor de laatste maal wellicht, de menschelijke natuur zich in haar primitieven staat uit. God, daemon en eros liggen er nog onder denzelfden moederlijken mantel toegedekt. En hen gescheiden hier te noemen schept reeds de eerste aanleiding tot misverstand. Want niet te onderscheiden zijn zij in dit werk en wie het poogt, schendt zijn zin. Hem blijven vreemde, onbevredigende stamelingen, zonder verband.

Voor den stedeling zal het moeilijk zijn vertrouwd te raken met den inhoud van deze verzen; maar

wie nog iets in zich draagt van de geheimen van het land, wie nog voelen kan, hoe tijd en eeuwigheid elkander in het bladersuizelen der populieren ontmoeten, wie zich nog te herinneren weet, hoe als kind de wereld van planten en dieren in immer wisselende gestalten openbloeide voor zijn oog...., die, ongetwijfeld, zal de toegang vinden tot dit werk en zich verheugen over zijn vreemde, in aldoor bewogener droomen verloren schoonheid. Ergens diep het land in, in het stroomgebied van een klare, stille wetering, ligt het verbeeldingsrijk van dezen jongen dichter, doch het ligt er niet als een 'wolkenkuckucksheim', ijl en ontastbaar; het grenst aan den varkensstal en de mestvaalt, en in den winter is het er geraden op klompen te loopen. Het zou belachelijk zijn Achterberg een 'letterkundige' te willen noemen, al verdient hij zijn kost met aan de kinderen het lezen en schrijven te leeren; hij is niet meer dan een instrument, waarop God het behaagd heeft een pastorale te spelen, de laatste wellicht, die Hij ons, ge-asphalteerde Westerlingen, ten gehoore geven wil.

ROEL HOUWINK

Aan het roer dien avond stond het hart
en scheepte maan en bosschen in zich in
en zeilend over spiegeling
van al wat het geleden had
voer het met wind en schemering
om boeg en tuig voorbij de laatste stad.

Strophen

I

Over dit land alleen
zwierf ik, maar dit land heeft geen einde
en nu dool ik bij u binnen;
o oude wonde die ons pijnde,
zult gij beginnen
te heelen hier,
of heeter nog te schrijnen?

II

Zij ging van mij vandaan
het licht van de lantaren tegen,
haar lange schaduw lag tot aan mijn voeten.
Zóó heeft zij voor het laatst mij willen groeten
met 't dierbaarst dat ik van haar had gekregen:
haar hoofd - en is toen in het licht vergaan.

III

Zal dan uw liefde grooter wezen dan mijn vrees?
Gij kwaamt terug onverwacht en vond mij slapen.
Mijn oogen beefden open - vrees overgleed
glans, dien gij niet kende... Slapen
moet ik nu... Zie ik slaap zonder vrees.
Gij bidt u in den hof voor mij ten bloed.
Een haan driemalen kraaide, hoog en heesch.
Ik kom u als een Petrus tegemoet.

Drievoudig Verbond

Wat is dit een zoete verbintenis
u en de dood en ik.
Dat liefde er niets bij heeft ingeboet,
te geraken tot deze rust.

Nu al de vuren zijn gebluscht,
gaan we over de zachte asch
en denken wat geleden moest,
voor ieder tevreden was.

Wedergeboorte

Voor Cathrien

Zij, die hun liefde tot haar einde gingen,
die donker werd en kronkelend en dood,
vonden bij 't opslaan van hun tenten
een nieuw, oneindig morgenrood.

Aan nieuwe verzen mogen zij beginnen,
zij gaan van stad tot stad steeds voort;
lang achter hen ligt zij vermoord,
van wie zij nochtans helder zingen;

die hen bewoont, die hun behoort,
die hen geleidt langs deze dingen
der aarde naar het ander oord,
zonder omzien of bezinnen.

Regen

De regen deelt het donker hart
zijn weenen mede en beide weenen
om evenveel, in eenzelfde meenen
van zuivere smart.

Want toen zij in den regen heenging
was het de regen die haar omhing
en haar omhulde, een eeuwig ding:
dit, wat ik weet, weet ook de regen.

En het wordt niet meer tusschen ons verzwegen
sinds dit uitwisselen ontstond,
zoo zoet, dat het hart een vrede vond,
uit pijn en wanhoop weggeheven.

Misschien

Misschien dat ge nog aanwezig zijt
op de plaats waar gij gebleven zijt,
waar ik van u ben weggeleid
zijwaartsche bosschen in
door een die mij niet meer bevrijdt
dan op uw woord.

O dit eenzame land

en niet te weten of gij zijt
alleen gegaan naar 't eeuwig eind
of dat ge vóór den dood
mij hier nog zingende bevrijdt.

Misschien dat ge nog aanwezig zijt
op de plaats waar gij gebleven zijt,
weenend het hoofd in uwen schoot.

Herschepping

De wereld is vergaan,
haar naam spelde een nieuw getal,
het licht viel van de sterren af:
verdwaald.

Eenzaam lag de goede grond te weenen
over zooveel wederkeer
van liefde en haar weelde
sloeg in lentebloemen neer.

En de vogelen vervolgden
het lied dat lang geleden was gestaakt
zóó ongemerkt, dat wij vergaten
hoe het tot zwijgen was geraakt.

Afscheid

Het was een avond in den winter - vuur
brandde aan onze voeten, zij zat tegenover
den schoorsteen, maar het bloed ontmoette
het weten hoe het was - toen dreef het over.

Het is de ramen door gegaan waar sneeuwen
den haard inviel, die daar in weerschijn brandde
en in haar schoot lagen haar witte handen;
zij stond op, zag me aan en ging toen henen.

Het Gericht

De klok regeert de kamer,
monotone wetten
murmelen in den avond,
niemand kan zijn regelen verzetten,
niemand wordt hier doorgelaten.

Vandaag ben ik beschuldigd,
van avond lig ik voor 't gericht.
Stilte in de zalen,
alleen het ademhalen
van de kast, een moeder die mij ziet.

Wind en regen buiten
pleiten en verdedigen,
wind en regen buiten
pleiten en omsluiten
den rechter met hun redenen.

Rinkelend verschrikken
minuten, minuten;
uren hijgen voort
en vier muren klagen
om een enkel woord
van vergeven vóór den morgen,
om een antwoord van vergeven,
om een antwoord vóór den morgen.

De Slag

Nu strijdt het hart zijn laatste slag:
de jaren trekken hun legers samen,
de zomers gaan vooraan, vlag aan vlag,
vanen aan vanen.

Ver aan de einders van den dag
komen de winters, o grijze mannen
met sneeuwen manen en stilte van hart;
zij scharen zich ter linker kolonnade.

Maar achter de bergen, in reserve,
wachten de gouden paarden van de herfst.
Een kind van lente houdt daarbij wacht

.... en zich bezinnend, neuriënd zacht
gaat ongewapend naar uwe tenten
onder den ademloozen hemel van den dag.

Resurrectio

Toen stond in uw laatsten naam rondom
de wereld op, de kimmen braken
en een land, dat verloren was, kwam weerom;
schijnende over de gulden daken
van een oud dorp aan de horizon,
de zon met haar gebroken stralen.
En toen hij er eenzaam binnenging,
ontdaan van droefenis en wrake,
is hij tot haar weer kunnen raken,
vrij en als in een herinnering.

Licht

Gij stondt met een hoog hopen
tegen mij aan.
Ik was het zelf die stond
tegen uw hopen aan

O dat in deze zuivere waan
zoo groote eerlijkheid beleefde
het bloed en dat het blinde weten
voortaan
alleen het eene licht blijft zien
sluimerend in uw hart, Cathrien.

Herboren

Ik ben geheel terug gekeerd.
Mijn lijf is nergens bezig.
Ik ben een open morgen.
Zoo lig ik bij het klokgetik
koel in 't heelal.
Zooals een leven, pasgeboren,
uitligt. Alleen het uur
deelt bloed en adem mede aan het staren
naar oogen, die nog sterren waren
in een vorig uur.

Sneeuw

Een schuine muur van sneeuwen
komt leunen aan mijn schouder,
geduwd door broeder winter
en zuster stilte, - zou er
nog tijding wezen, ginter
achter het witte scherm, dan vlokken,
sneeuwvlokken, klokken koele kilte
over de wereld en een hart,
elkaar gelijk in den winternacht.

Eenzaamheid

O ruiten mijner eenzaamheid
waarlangs de avondstroomen nemen
hun beddingen, water en licht
vermengen zich voor mijn gezicht
geruischloos tot een glanzenvollen schemer;
alles in alles vloeit terneder,
ik nog alleen blijf opgericht:
een in zichzelf versomberd teeken.

Lente en Dood

De lente en de dood gaan saam,
een vriendschap zonder vorm of teeken,
wie aan de eene is bezweken,
zal aan den ander ondergaan.

Wie hààr ontmoette, voor de ziel
afstand gedaan had van het bloeien,
zal zij met zooveel licht vermoeien
als aan geen bloem geviel.

Wie hèm vergat voordat het laatst
uur zich voltrok in donkren nood,
heeft zich van roos tot roos
vergeefs gehaast.

De lente en de dood gaan saam
een vriendschap zonder vorm of teeken,
wie aan de eene is bezweken
zal aan den ander ondergaan.

Stil Oogenblik

De torens hadden een stilheid bereikt
die niet was uit te spreken.
Ergens oneindig ver in mij
werd deze toestand vergeleken
met wat daar groeit en niet weerkeert:
een liefde in zijn eigen staat
bloeiend en ongemoeid gebleven,
en die der wereld niet meer raakt
en waarvan woorden niet meer weten.

Moordballade

O gij die ik had omgebracht.
Ik bond den wind om uwen hals
in verre sterrenacht, ik brak
uw dansen af tot op den grond,
uw lachen vond
den dood in mijnen lach.

De huizen werden blokken nacht.
De hemel was een zwarte doek
over de rouwhuizen heengebracht,
en in mijn mond
de regen regende lang en zwart.

Toen stond gij op en vond
mijn handen, waar uw bloed afdroop.
Met nooit zoo ondervonden handen
sloot gij mijn opgebroken oog.

Gij hield mijn hoofd in wind en licht
en woei mij uit en liet doorstralen
dit moegebeefde vleesch, het lijf
lag in uw schoot adem te halen.

En in uwer oogen spiegelzalen
braken de eerste tranen los.
Gij kunt uw dansen weer herhalen.
Ik ben, o droomenbond, verlost.

Zinnespel

Het spel, dat kranke zinnen spelen
die onder elkaar den dood verdeelen.

Lachend begaan om wat nog weet
de ziel van een, die speelde met

leven en licht zoo zuiver als
de wind met bloemen en zomergras.

En door het einde ingenomen
aflaten van wat zijne droomen

vermochten over stof en steen,
hangt er een ziel te midden van

het spel, dat kranke zinnen spelen
die onder elkaar den dood verdeelen.

Verbeiden

De hemelen houden mijn gelaat geloken,
de tijden glanzen over mijn
handen voorbij, ik blijf ontbroken
aan ieder noodlot, omdat gij mij
met een droom bedwelmde die is uitgekomen:
hoe lang lig ik hier, dat ik u verbei,
als een bloem aan de eeuwigheid ontloken,
terwijl ge naar uw horizon zijt overgestoken,
waarvan ik het land voel bewegen in mij.

Het Schilderij

Een oud en donker schilderij
boven mijn ledikant.
Bij nachten blijft het licht opzij
tot aan den rand.

Van de figuur is niet te zien;
het is nu donker in dat land.
o schilderij o schilderij
boven mijn ledikant.

'k Herinner mij nog uit vandaag:
het zijn twee menschen, hand in hand
liggende op een bloemenwei;

het is voorbij het is voorbij
het is een donker schilderij
gehangen aan den wand.

Achter het Einde

De wind en haar kleeren lagen nog saam
maar het was al over;
ergens tegen de sterren aan
sloeg het raadsel uiteen, maar wie gelooft er
dat het hiermee eindigt, wat zoo begon
dat het de elementen verzamelen kon
in èènen greep, binnen èèn bloed?
dat zoo begon
dat ik het zelf niet gelooven kon,
dat ik niet wist waarom het begon
dan dat het niet anders eindigen kon
dan in de eeuwigheid.

Bevrediging

Toen hij zoo smal was dat de dood het niet meer wist
dat hij bestond, heeft hij zich vergewist
voor het laatst van hare liefde en proefde
in haren mond nochtans de groeve
en wist:
dit is het onontkoombaar behoeven
van die zich om het leven nog vergist;
maar toen haar oogen eindelijk niet meer vroegen
zag hij zich in geen spiegel meer betwist.

Vrouw

Ik beproefde u op bloed en nacht,
maar in uw oog dreef de dubbele pracht
van goud en donker,
de sterren zonken
tot in uw hart.

Toen hebben mijn duistere handen
u den ruischenden dood ingehouden,
aan den rand dier afgronden
brak mijn hart....

Maar uw ziel zong zonder
onderbreken verder
aan het lied dat begonnen
was onder de sterren
van uw eersten nacht.

Onderweg

Dit is het blinkend loopen
tusschen het weten en het hopen
van nergens en naar niets.
Dit is de tijd gesteenigd
met iederen voetstap en alleenig
het loopen, blinkend en om niet
onder de wolken van den hemel,
op de wegen, met een eeuwig
geluk dat zich herkennen liet.

De Wil der Wegen

Soms als de weg het wil zijn wij
weer samen en het opgelost
geheim komt weder voor mij vrij,
glanzend ontstoken aan den grond
alsof geen element bestond
waaraan het zich gebonden houdt
tot aan dit breukeloos bevrijden
in zijn oorspronkelijkheid.
Alsof ge u niet gansch aan mij
voltrok komt dit uw overdeel
bevrijdt van ruimte en van tijd
en maakt den wil
brandend tot leven en tot dood.

Voltooiing

Die kalmte sloeg mijn oogen dicht,
toen hebt ge uw edel werk verricht:
mij weggegeven aan het licht.

Ik ben een zoon van zon en zal
langzaam omgaan in het heelal
om te bezien uw zusteren al.

Ik ben een zoon van zon en zal
vergaan, maar mijn naam en getal
zullen zich scharen om uw naam
en onze som voltooien in het al.

Het Schuldig Lied

Nu heen te gaan met een lied in mijn mond,
nu een klok voor eeuwig bonst in uw keel;
nu gij geschonden zijt en gewond

en ik bleef heel,
maar niet dan door uw zuivere wond.

Het Vuur

Ik leef bij dezen als het vuur:
Gij zijt het blindelingsche doel
waartoe de vlam zich kromt en hoe
al wat ze raakt verzengt
tot grijze haat, geen wil weerhoudt
den wil die recht
tot u ingaat.

Kleine Ode aan het Water

Zoo staat de regen als een raam
over de bloemen, mond en maan
leggen er groot en rond zich aan,
liggen er groot en rond om dicht,
o teug, waaraan ik lig;
met mijn gezicht in maan en water
staan bloemen in mijn oogenwater
gespiegeld, sta ik spiegelend in
waterramen en maanbloemen.

Tweede Afscheid

Ik weet wel dat ik u niet weervinden zal
als ik hier blijf liggen,
maar o de plaats, waar gij afscheid nam;
de winden
zal ik in den vreemde niet meer herkennen
buiten deze stilte die hier eeuwig schijnt,
waar zal ik mijn oogen op richten, de blinde,
buiten deze doodstille helderheid?
waar zullen mijn handen vinden?

O gij die al eeuwen voor mij schrijdt,
onbekommerd om dezen tijd,
zie nog eenmaal om naar dit afscheid,
dat ik den wil vinde
dit te laten aan zijn eigen eeuwigheid
en de smart besta van dit tweede afscheid
om onder uw oogen den weg te vinden.

Heelal

Mijn geest gaat met een bonzend hart
over de dagen, want ergens wordt
haar naam bewaard en haar lichaam
is daar ook bij en het verhaal,
slapende, van ons, aan haar zij.

Slapende zonder medelij
en zonder onrust in de armen
der eeuwigheid nu haar voleinding
openligt naar alle zijden.

Tegenwoordigheid

Soms zijt ge in mij terruggekeerd
oorspronkelijk en ongebeurd
en het bloed wankelt in zijn voegen;
o donkre blijdschap van die verre groeve

waarin ge dan niet ligt;
de aarde blinkend wit
en onze lichamen zonder vroeger
wandelend in dit.

Herinnering

De doode regen heeft de plaatsen aangetast,
waar ik u heb betast met handen die nog beven;
mos en gras, achteloos achtergebleven
zijn verstard met de plek struikgewas.

Dezelfde wil heeft mijn hart verhard,
dat nog slaat op plaatsen, door geen woord omschreven;
en deze doode regen heeft het aangetast,
waar gij het hebt betast met handen die nog leven.

Afscheid

Ik zie haar klein geworden schreden in de verte;
nog een kwartier en zij is aan de wateren;
ik kan het nu niet meer beletten.

Dwalende zal ik haar nagaan als de verten
haar hebben ingeademd uit mijn oogen;
de weg ligt van een heengaan overtogen;

wij zagen het onzichtbaar wenken.

Wederkeer

Hoe keer ik zoo in uw geheimnis weer?
Langs welke wentelingen ben ik u ontstegen?
En nu loodrecht gedaald, gelijk de regen,
die keert naar de aarde weer,
keer ik ter plaatse waar uw lichaam heeft gelegen
en leg ik me in de rondingen neer
die in het donzen gras zijn nagebleven;
beluister ik dezelfde bladerensfeer,
die na ons heengaan ruischend is gebleven;
gij zijt er weer, al zijt ge er niet meer.

Doodenwacht

Op uw opnieuw bewegen wacht
het hart zijn helderen doodenwacht.
Uw lichaam ligt nog ongestorven,
maar haalt geen adem meer tot aan den morgen.

In dit voor-dood bestaan van u
ken ik de aarde niet en haar vergaan,
ben ik als licht gebleven en u toegedaan.
Reeds vangt uw spiegelend lichaam andere uren
die ik nog niet verdragen kan:
mijn oogen kaatsen blinkend en afwerend
al de ontstorven liefde van uw ziel,
omdat ik niet weet of gij het wil
dat ik uw landschap en uw naam
zal nemen uit de zon en maan.

Onrust

Want aan de aarde staan de geuren
en aan de hemelen de kleuren,
ik ben daar eeuwig tusschen in;
gezweefd en stilgestaan door iets,
een lied waarop ik sidderend blijf teeren,
sinds mij het eerst' geheim verliest,
waarin ik niet kan wederkeeren
en mij het tweede niet ontving;
o kievit's eenzaam vleugelscheren,
o onrust - en alleen een lied.

Eenzaamheid

Weenen is even eenzaam
als sterven en even ver
als sterren en het zwerven
onder avonden ver.

Lachen is even oud als
het leven en even leeg.
De tijden zijn even koud als
ijsland waar de zon achter neeg.

Schepen schenen te varen
naar een doel, maar de horizon zweeg.
Wij blijven hier allen op aarde
alleen en van onszelve vervreemd.

Wachtende

O groote dorst naar duisternis en nacht,
de vreemde huizen om er langs te loopen
de jaren terug en weer opnieuw te hopen,
dit kan nog, als zij mij maar wacht.

De klokken worden niet geacht;
de tijden kunnen gerust terug
hun uren gaan en zon en maan
hun banen terug door dag en nacht,
tot ik haar weer voor 't eerst zie staan:
een die op het laatste heeft gewacht.

Hoop

Loopende over den dood te denken
onder de sterren, met om mij heen
het voorbijgaan van de horizon,
omdat eenmaal alles bijeen moet zijn
waar het begon,
ook al komt ze niet en ik het enkel
blind in dit zingen verliezen zal,
moet ik nochtans blijven denken
dat ze er wezen zal.

Samengang

De stormen nemen toe, de avond
wordt warm aan onze handen en we schijnen
verzameld uit de jaren tot dit einde,
alsof wij nimmer leefden voor dit uur.

En bloed en oogen worden sterk, haar naam
keert ongehavend onder het vuur,
dat uit den hemel breekt en mede
het duister doorbreekt tusschen onze schreden,

o onuitwischbaar samengaan van u
met een, die donker doorging onder uwe sterren.

Liggende onder een Boom

En de blaren brengen bij tusschenpoozen
haar heugenis over mijn hoofd.
O ademen, waarin ik heb geloofd,
o verhalen, die wij zelve waren
eens in die wereld, die is uitgedoofd
in de wind, die het over me komt vlagen,
waar ik hier lig en mijn oogen sluit,
en een boom zie waaien over een leege
plek der aarde die overblijft.

Slaap

Al deze zachtheid in mijn avondbed
sterft en herleeft - een golf aan iederen muur,
maar vindt geen uitweg meer en het besef
legt zich sereen en bijna schoon terneer.

Dan groeit uit dit onvatbaar overleg
en komt zoo naderbij van u het laatste,
dat ik me in geen jaren hoef te haasten
omdat het hier is, ieder uur,

maar slaapt onder mijn slapen, dat vergeefs
zich ophoopt aan de wanden van de ruimte,
tot dat het weerkeert in een droom zoo verruimend,
als was er niets onmogelijk dat uur.

Ontwaken

Misschien ligt uw lichaam weer bij mij
wanneer ik uit dezen droom ontwaak,
maar ik weet niet hoe ik meer van u raak,
ik stroom in u aan mijzelf voorbij

en laat me zonder medelij
achter tot aan den dageraad;
want misschien ligt uw lichaam nog bij mij
wanneer ik uit dezen droom ontwaak.

Gezicht

De avond valt grondzwart onder de sterren,
de keien zijn zoo heimelijk en week
of het haar eigen aangezicht geleek
dat daar uit op is komen wellen.
Oogen, waarin het streven stond
mij tot den dood te vergezellen,
zijn in de steenen vast geweest;
maar zweven nu zonder ontstellen
over de kerkhoven der streek.

Wederkomst

Ik denk aan u.
Ik kom wanneer de anderen zijn gestorven
weder tot u,
met wat ik ondertusschen heb verworven.
Als allen uw stad hebben verlaten
kom ik het aan u overlaten,
of gij 't zult beminnen of verlaten,
of ge uw schaduw wilt aanvaarden
en den dood wilt kussen in mijn oogen.

Eeuwigheid

Een kou die mij herinnert dat ik niet zal sterven,
en dat de sterren eeuwig zullen schijnen,
en zij aan mijne zijde,
verblijd omdat de sterren schijnen
en dat wij eeuwig zullen leven,
gelijk zij zei
eeuwen geleden.

Nacht-woorden

Deze nachtregelen zijn voor u,
geschreven in gedachtenis aan u
in uren die dezelfde waren,
dat ik bij u lag, naakt en schuw
geopend naar het wedervaren
van al het vele licht van u,
dat uit uw lichaam kwam gevaren,
een vuur ouder dan mijne jaren,
onaangetast van ondergang,
een verheldere, blinde vlam,
die zich neerlag in mijne armen
en aan mij brandde, overlang,
en de sterren aan mij toevertrouwde,
die in mijn hart gezonken staan;
waarmee het als een diepe spiegel
uw laatsten wil ontvangen zal.